

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-Gravenhage

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

Datum 23 september 2011
Betreft Toeslagfraude

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Uw brief (kenmerk)
2011D

Bijlagen
3

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de berichtgeving over een aantal toeslagfraudezaken in de media heb ik uw Kamer op 15 september 2011 geïnformeerd over de maatregelen die de Belastingdienst tot nu toe heeft genomen. Ook ben ik in mijn brief ingegaan op de wijze waarop slachtoffers van (pogingen tot) fraude door de Belastingdienst worden geholpen.

In zijn brief van 20 september 2011 verzoekt de commissie van Financiën aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en mij om in te gaan op een viertal vragen. Daarnaast verzoekt de commissie om de vragen die door de individuele leden van de Kamer zijn gesteld te beantwoorden.

Mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ga ik in de brief in op de gestelde vragen. Tevens treft u in de bijlage de antwoorden aan op de door de leden gestelde vragen.

De commissie wil weten hoe lang deze vorm van fraude mogelijk was. Zoals eerder aan uw Kamer is gemeld, lag bij de introductie van de verschillende Toeslagen de nadruk op een snelle verwerking en uitbetalingen van de verschillende aanvragen en wijzigingen. Immers bijna 8 miljoen mensen krijgen maandelijks een toeslag. In april 2011 heb ik in mijn Fiscale Agenda¹ aangekondigd maatregelen te nemen om fraude te bestrijden en te voorkomen. In essentie betekent dit een omslag naar een situatie waarin dienstverlening en controle meer in balans worden gebracht. In beginsel was deze vorm van fraude vanaf eind 2007 mogelijk. De eerste grote fraudezaak waarbij deze vorm van fraude werd gepleegd dateert van eind 2010. In dat geval was er sprake van een zodanige omvang dat de zaak voor strafrechtelijke vervolging in aanmerking kwam.

De commissie wil verder weten hoeveel burgers gedupeerd zijn en om welk schadebedrag het gaat bij deze vorm van fraude. In onderstaande tabel is een overzicht van de aantallen en bedragen bij toeslagfraudes opgenomen. Omdat het hier gaat om zaken waarbij het strafonderzoek nog loopt, kan ik niet concreet op deze zaken ingaan.

¹ Kamerstukken II, 2010/11, 32 740, nr. 1

Jaar	Aantal gedupeerden	Fraudebedrag	Tegengehouden
2010	200	€ 1 mln	€ 0,7 mln
2011	2.500	€ 3 mln	€ 2,2 mln

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Het schadebedrag bij de voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting wordt geschat op ongeveer € 4,5 miljoen.²

De leden van de commissie willen weten hoe de gedupeerden schadeloos worden gesteld. Zodra de fraude is vastgesteld krijgen gedupeerden van de Belastingdienst een brief waarin wordt aangegeven dat zij slachtoffer zijn van een fraude. In de brief wordt verder aangegeven wat dit voor hen betekent. De terugvorderingen die gedupeerden naar aanleiding van de fraude hebben ontvangen, worden uiteraard teruggedraaid. Deze bedragen worden verhaald op de fraudeur.

Gedupeerden die wel recht op een toeslag hadden, maar die de toeslag als gevolg van de fraude niet hebben gekregen, krijgen dit alsnog.

De leden van de commissie willen verder weten op welke wijze deze fraude nu echt onmogelijk is gemaakt. Zoals ik in mijn brief van 15 september 2011 heb aangegeven kan deze vorm van fraude bij de toeslagen niet meer voorkomen, omdat de Belastingdienst bij aanvragen en wijzigingen nu eerst controleert of de DigiD waarmee die aanvragen/wijzigingen worden gedaan ook bij de betreffende rechthebbende hoort. Klopt dit, dan wordt de aanvraag/wijziging verwerkt. Anders niet. Daarnaast is de bevestigingsbrief bij rekeningnummerwijzigingen geïntroduceerd. Zodra de Belastingdienst een verzoek tot wijziging van een rekeningnummer ontvangt wordt naar het bij de Belastingdienst bekende adres van de burger een brief gezonden met het verzoek de wijziging te bevestigen. Pas als de burger de bevestiging terug stuurt, wordt het rekeningnummer gewijzigd en uitbetaling gestart.

Ten slotte verzoekt de commissie in te gaan hoe deze vorm van fraude zich verhoudt tot de eerder gegeven antwoorden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zoals in die antwoorden is aangegeven, is er bij deze vorm van fraude *geen* sprake van DigiD-fraude, in die zin dat de fraudeurs de DigiD van de slachtoffers niet hebben gebruikt, en ook niet hebben gekraakt. Zij hebben met eigen DigiD's of die van katvangers de frauduleuze handelingen verricht. De fraude heeft kunnen plaatsvinden omdat de Belastingdienst – vanuit dienstverleningsoogpunt – niet controleerde of de DigiD waarmee de aanvraag werd ondertekend, bij de getroffen rechthebbende hoorde. Zoals ik hierboven en in mijn brief van 15 september 2011 uiteen heb gezet kan deze vorm van fraude zich niet meer voordoen.

² Zie ook het antwoord op vraag 4, van het lid Omtzigt (2011Z18010)

Overigens hebben zich ook gevallen voorgedaan waarin het 'slachtoffer' zijn DigiD en overige identiteitsgegevens vrijwillig of tegen betaling ter beschikking stelde van criminelen. Dit is in zekere zin te vergelijken met het afgeven van pinpas met pincode. Deze 'slachtoffers' komen niet in aanmerking voor de hiervoor genoemde compensatie. Afgezien van waarschuwingen om dat vooral nooit te doen zijn er geen mogelijkheden om dit tegen te gaan.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën,

mr. drs. F.H.H. Weekers

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

2011Z17957

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Vragen van de leden Heijnen en Groot (beiden PvdA) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Financiën over grootschalige fraude door middel van DigiD met kinderopvang-, huur- of zorgtoeslagen (ingezonden 19 september 2011).

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Vraag 1

Kent u het bericht «Makkelijker konden ze het niet maken»?³

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat er sprake is van «massafraude» met toeslagen die de Belastingdienst uitkeert? Zo ja, hoe groot is de fraude, uitgedrukt in euro's en aantal slachtoffers, naar schatting? Zo nee, wat is dan niet waar?

Antwoord

Ten aanzien van de fraude bij toeslagen was eind 2010 sprake van een eerste fraudezaak die zodanig van omvang was dat ze voor strafrechtelijke vervolging in aanmerking kwam. Hierbij waren ongeveer 200 slachtoffers betrokken met een fraudebedrag van ca. € 1 miljoen. Hiervan kon € 0,7 miljoen worden tegengehouden. In 2011 gaat het tot nu toe om enkele grote strafzaken waarbij ongeveer 2.500 slachtoffers betrokken zijn. Van een potentieel fraudebedrag van ca. € 3 miljoen kon de uitbetaling van € 2,2 miljoen worden tegengehouden. Het gaat hier om zaken waarbij de slachtoffers niet wisten dat er met hun gegevens gefraudeerd werd.

Daarnaast zijn er ook kleinere gevallen van fraude waarbij de schade beneden de aanmeldgrens voor strafrechtelijke vervolging (€ 10.000) blijft. Concrete cijfermatige informatie daarover is niet beschikbaar, aangezien fraudegevallen die bestuurlijk worden afgehandeld niet worden onderverdeeld naar fraudesoort.

Vraag 3

Kende u al eerder berichten over dergelijke fraude? Zo ja, waarom hebt u er dan niet eerder iets aan gedaan? Zo nee, hoe kan dat?

Antwoord

In de Fiscale Agenda⁴ en in de 8e halfjaarsrapportage Belastingdienst⁵ heeft de staatssecretaris van Financiën aangegeven welke maatregelen de Belastingdienst heeft genomen en welke maatregelen de Belastingdienst voor de nabije toekomst voorbereidt om de fraude te voorkomen en te bestrijden. De aanleiding voor deze maatregelen was het feit dat de Belastingdienst in 2010 signalen kreeg van fraude. Zoals de staatssecretaris van Financiën in zijn brief van 15 september 2011 heeft aangegeven, zijn er gedurende 2011 twee specifieke maatregelen gerealiseerd die de fraude, zoals gemeld in het NRC-artikel, tegen moeten gaan. Het gaat om het onmogelijk maken van het doen van aanvragen bij de Belastingdienst voor een

³ NRC Next, 19 september 2011

⁴ Kamerstukken II, 2010/11, 32 740, nr. 1

⁵ Kamerstukken II, 2010/11, 31 066, nr. 103

ander en om het schriftelijk bevestigen van een wijziging van een rekeningnummer.

In eerste instantie zijn deze maatregelen getroffen bij de kinderopvangtoeslag en bij de verzoeken tot wijziging van rekeningnummers die op papier worden ingediend. Vanaf 15 augustus 2011 zijn de maatregelen van toepassing op alle toeslagen en geldt dat alle verzoeken (op papier of digitaal) van het wijzigen van een rekeningnummer door de burger schriftelijk bevestigd moet worden.

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Vraag 4

Is het waar dat de Belastingdienst de DigiD bewust niet controleerde? Zo ja, deelt u dan de mening dat dit in het licht van deze fraude zeer ongewenst is en wat gaat u hier aan doen? Zo nee, wat is dan niet waar aan dat bericht?

Antwoord

Vanuit dienstverleningsoptiek is het inderdaad mogelijk geweest om voor een ander een aanvraag of wijziging van een toeslag van een ander door te geven aan de Belastingdienst. De Belastingdienst had het proces zo ingericht, dat er niet werd gevraagd naar de DigiD van de rechthebbende. Zonder deze mogelijkheid was het, vanaf het begin van toeslagen, niet mogelijk geweest om hulpbehoevenden door derden te laten helpen bij het aanvragen of wijzigen van toeslagen. Tot het einde van 2010 waren er geen signalen dat er hier veel fraude mee werd gepleegd. Vanaf het eind van 2010 is dat beeld veranderd. Daarom is het nu niet meer mogelijk om namens een ander aanvragen of wijzigingen van toeslagen door te geven.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de mogelijkheid om met een vreemde DigiD te ondertekenen, moet verdwijnen? Zo ja, hoe en wanneer gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De Belastingdienst heeft het proces inmiddels zo ingericht dat de indiener van de aanvraag voortaan alleen voor zichzelf - met zijn eigen DigiD - een aanvraag kan doen.

Vraag 6

Wat gaat u doen om de gedupeerden te compenseren?

Antwoord

Gedupeerden krijgen van de Belastingdienst een brief waarin wordt aangegeven dat zij slachtoffers zijn van een fraude. In de brief wordt verder aangegeven wat dit voor hen betekent. Voor gedupeerden die geen recht op toeslag hebben, worden de onterecht uitgekeerde toeslagen kwijtgescholden. Deze bedragen worden verhaald op de fraudeur.

Gedupeerden die wel recht op een toeslag hadden, maar die de toeslag als gevolg van de fraude niet hebben gekregen, krijgen dit alsnog.

Vraag 7

Wat gaat u doen om de fraudeurs aan te pakken? Heeft dit al resultaat gehad en zo ja, welk resultaat?

Antwoord

Ten aanzien van de thans lopende zaken geldt dat er een strafrechtelijk onderzoek loopt, daarom kan ik niet concreet op deze zaken ingaan.

Daarnaast geldt dat – zoals ik hiervoor heb aangegeven – de Belastingdienst ten aanzien van fraude met toeslagen de nodige maatregelen heeft getroffen. Dit wil evenwel niet zeggen dat er geen fraudegevallen meer aan het licht zullen komen. Fraudeurs zullen immers blijven zoeken naar fraudemogelijkheden.

Daarom heeft de Belastingdienst de antifraude box opgericht, die Belastingdienstbreed analyses maakt en daarop gerichte acties initieert en bewaakt. Daarnaast besteedt ook de FIOD meer capaciteit aan het actief opsporen en bestrijden van fraude. Tenslotte zal eind dit jaar een interdepartementale werkgroep rapporteren over hoe de fraudeaanpak verder geïntensiveerd kan worden. Op basis daarvan zal het kabinet dan met voorstellen komen.

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

2011Z18010

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Vragen van het lid Omtzigt (CDA) aan de staatssecretaris van Financiën over massale fraude (ingezonden 20 september 2011)

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel "Makkelijker konden ze het niet maken"?

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Hoeveel dossiers hadden op 19 september 2011 dossiercode 508888, ofwel het vermoeden van identiteitsfraude? Kunt u ook aangeven hoe dit aantal zich per maand ontwikkeld heeft van 1 januari 2011 tot 1 september 2011?

Antwoord

Tot nu toe zijn er ongeveer 2.000 dossiers met de code 508888. Deze code heeft ook betrekking op fraudegevallen waarbij een burger, wiens identiteitsgegevens ten onrechte worden gebruikt, zelf betrokken is. Hij heeft in dat geval zelf gegevens aan derden verstrekt, zoals zijn DigiD. Het gaat hierbij dus om een andere vorm van fraude dan waarover het NRC berichtte.

Vraag 3

Welke alarmsignalen zijn binnen de Belastingdienst/Toeslagen afgegaan bij deze massale fraude en waar hebben deze signalen toe geleid?

Antwoord

Eind 2010 werd duidelijk dat criminelen aanvragen deden met de identiteitsgegevens van derden die daar geen weet van hadden. Om het hoofd te bieden aan deze ontwikkelingen is het toezicht verscherpt en is begin 2011 de antifraudebox in het leven geroepen die alle acties ter voorkoming en bestrijding van systeemfraude binnen de gehele Belastingdienst coördineert. Daarbij is o.a. te denken aan het in beeld brengen van verdachte burgerservicenummers en bankrekeningnummers. Ook is het toezicht bij de eerste aanvraag verscherpt. Aanvragen kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht bijv. worden vooraf getoetst. Ook zijn er beheersmaatregelen getroffen die identiteitsfraude tegengaan, met name het proces rond het wijzigen van rekeningnummers is verscherpt en ook is het bij geen enkele toeslag meer mogelijk om met een andere DigiD, dan die van de rechthebbende te ondertekenen. Voor een uitgebreider overzicht verwijs ik naar de Fiscale Agenda⁶ en mijn brief van 15 september 2011 over toeslagfraude.

Vraag 4

Voor hoeveel geld is er, naar uw schatting, in 2008, 2009, 2010 en 2011 gefraudeerd doordat toeslagen, voorlopige teruggaven en andere stortingen van de Belastingdienst op een rekeningnummer zijn gestort, dat niet toebehoorde aan degene die recht had op het geld?

⁶ Kamerstukken II, 2010/11, 32 740, nr. 1

Antwoord

In het huidige stelsel kan de rechthebbende elk rekeningnummer opgeven waarop uitbetaling moet plaatsvinden voor elke belastingteruggaaf en toeslag. In de praktijk leidt dat tot vergissingen en fraude. In het laatste geval gaat het om situaties waarin een fraudeur ervoor zorgt dat hij de rekening die de rechthebbende gebruikt wijzigt in een rekening waar de fraudeur de beschikking over heeft.

In antwoorden op Kamervragen⁷ is aangegeven dat de schatting van de schade als gevolg van de ontdekte systeemfraude inkomstenbelasting ca. € 45 miljoen was. Het overgrote deel van deze schade heeft betrekking op burgers die frauderen met hun eigen aangifte. De Belastingdienst schat het aandeel van de identiteitsfraude, waarbij burgers slachtoffer zijn van manipulatie van rekeningnummers door criminelen, op ongeveer 10%, € 4,5 miljoen. Dit bedrag wordt verhaald op de criminelen. De ervaringen in 2011 maken duidelijk dat het aandeel van de identiteitsfraude in de systeemfraude niet is gestegen. Het schadebedrag gaat omlaag omdat de Belastingdienst er steeds meer in slaagt om pogingen van fraude te onderkennen en uitbetalingen tegen te houden.

Ten aanzien van de identiteitsfraude bij toeslagen was eind 2010 sprake van een eerste fraudezaak die zodanig van omvang was dat ze voor strafrechtelijke vervolging in aanmerking kwam. Hierbij waren ongeveer 200 slachtoffers betrokken en een fraudebedrag van ca. € 1 miljoen. Hiervan kon € 0,7 miljoen worden tegengehouden. In 2011 gaat het tot nu toe om enkele grote strafzaken waarbij 2.500 slachtoffers betrokken zijn. Het fraudebedrag dat op deze zaken betrekking heeft bedraagt ca. € 3 miljoen, waarvan € 2,2 miljoen kon worden tegengehouden. Het gaat hier, anders dan bij de zogenoemde 508888 dossiers (zie het antwoord op vraag 2), om zaken waarbij de slachtoffers niet wisten dat er met hun gegevens gefraudeerd werd en daar ook geen aanleiding toe hadden gegeven. Daarnaast zijn er ook kleinere gevallen van identiteitsfraude. Concrete cijfermatige informatie daarover is niet beschikbaar, aangezien fraudegevallen die bestuurlijk worden afgehandeld niet worden onderverdeeld naar fraudesoort.

In 2011 zijn maatregelen genomen die het manipuleren met rekeningnummers tegengaan: elke wijziging van een rekeningnummer moet schriftelijk worden bevestigd. Het te wijzigen rekeningnummer wordt direct buiten werking gesteld en de betaling op de nieuwe rekening wordt pas gestart nadat de bevestigingsbrief ontvangen en verwerkt is. Hierdoor is de meest gangbare vorm van identiteitsfraude bij toeslagen en belastingaangiften niet meer mogelijk. Alleen het 'hengelen' naar poststukken wordt hiermee nog niet ondervangen. Als het voorstel om te komen tot één rekeningnummer dat op naam van belanghebbende moet staan zal zijn gerealiseerd, zal ook deze vorm van identiteitsfraude onmogelijk zijn.

Vraag 5

Herinnert u zich uw antwoorden op Kamervragen dat "op grond van de wet is het mogelijk uitbetaling van een belastingteruggaaf of tegemoetkoming te doen plaats vinden op een bankrekening die op naam gesteld is van een derde. Daarvan wordt op grote schaal gebruik gemaakt.Wanneer per belastingplichtige in beginsel nog slechts één rekeningnummer in gebruik is, wordt het laten uitbetalen van een teruggaaf of toeslag op rekeningnummer van een derde onmogelijk."? Wanneer

⁷ Antwoorden op Kamervragen van het lid Omtzigt over fraude met voorlopige teruggaven, 16 februari 2011, ([2011Z01082](#)).

gaat u het wettelijk onmogelijk maken om een toeslag op een andere dan een eigen rekening (of gecontroleerde derdenrekening) uit te betalen?

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Antwoord

In het wetsontwerp Overige Fiscale Maatregelen 2012 is het voorstel opgenomen om voor het uitbetalen van belastingteruggaven en toeslagen nog slechts één rekening per belastingplichtige toe te staan die ook op naam van die belastingplichtige staat. Naar aanleiding van mijn voornemen heeft uw Kamer hier vragen over gesteld. Ik zal deze vragen spoedig beantwoorden, omdat pas met de implementatie van dit voorstel kan worden begonnen als er politiek draagvlak voor is. Om die reden is gekozen voor een datum die bij koninklijk besluit zal worden bepaald. Mijn streven is wel om deze maatregel in 2012 te realiseren.

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Vraag 6

Heeft u al overleg gehad met de banken, zodat zij een naam/nummer-controle kunnen uitvoeren? Zo nee, wanneer zult u dit overleg plannen?

Antwoord

In het Algemeen overleg van 15 juni 2011 heb ik aangegeven dat ik op dit vraagstuk terug zou komen wanneer het ene bankrekeningnummer in de wet regel. Ik heb toen ook aangegeven dat de naam-nummercontrole vervolgens niet een-op-een in 2012 geregeld kan worden. Daar moet eerst de technische mogelijkheden en de uitvoerbaarheid bij betrokken worden.

Vraag 7

Hoe vaak is het rekeningnummer veranderd door een derde, zonder dat de betrokkene dat kon beïnvloeden en heeft de Belastingdienst/Toeslagen of de belastingtelefoon het advies gegeven: "wij doen één poging om deze persoon het geld vrijwillig te laten terugstorten. Wil hij of zij dat niet, dan krijgt u zijn of haar gegevens en dan kunt u via een civiele procedure het geld terug proberen te krijgen."?

Antwoord

In bijna alle gevallen gaat het om situaties waarin het aan de rechthebbende te wijten is dat er op een verkeerde rekening is uitbetaald. Het gaat dan bijvoorbeeld om situaties waarbij de rechthebbende zelf een verkeerd rekeningnummer heeft doorgegeven. In dergelijke gevallen probeert de Belastingdienst, als service naar de rechthebbende, degene die de betaling ten onrechte heeft ontvangen te bewegen tot terugbetaling. Als dit niet lukt voorziet de Belastingdienst de rechthebbende van de nodige informatie, zodat die zelf actie kan ondernemen. In die gevallen waarin het bankrekeningnummer is gewijzigd terwijl de rechthebbende daarvan niet op de hoogte was krijgt deze rechthebbende alsnog zijn teruggaaf of toeslag uitbetaald. Het gaat dan om situaties waarin gefraudeerd is, of waarbij het de Belastingdienst te wijten is dat er uitbetaald is op een verkeerd rekeningnummer. Uiteraard betreur ik het als een slachtoffer van fraude niet de goede boodschap krijgt. De Belastingdienst heeft geen informatie over het aantal gevallen van het wijzigen van rekeningnummers zonder dat de rechthebbende daarvan afwist.

Vraag 8

Klopt het dat de politie weigert om de aangifte op te nemen in deze gevallen?

Antwoord

Als er oplichting of verduistering is gepleegd, is er sprake van een vermoeden van een misdrijf waarvan aangifte kan worden gedaan bij de politie. De politie behoort een dergelijke aangifte op te nemen. Het is mogelijk dat niet duidelijk is of er sprake is van een vermoeden van een misdrijf en dat de politie zich daarom terughoudend opstelt. Om die reden heeft de Belastingdienst ook de mogelijkheid gecreëerd om aangifte te doen bij de balie van de Belastingdienst. De buitengewoon opsporingsambtenaren van de Belastingdienst zijn nl. ook bevoegd tot het opnemen van dergelijke aangiften van strafbare feiten.

Vraag 9

Op welke wijze gaat u ervoor zorgen dan betrokkenen een oprecht excuus krijgen voor de gang van zaken bij de Belastingdienst en dat dit nooit, maar dan ook helemaal nooit, meer kan voorkomen?

Antwoord

Naar aanleiding van de fraudegevallen die in het nieuws zijn gekomen heeft de Belastingdienst de betreffende burgers, zijn excuses aangeboden.

Zoals ik in mijn brief van 15 september 2011 heb aangegeven is het – naast het voorkómen van fraude – zeer belangrijk om ook goede aandacht te hebben voor de slachtoffers van (pogingen tot) fraude. De betrokkenen weten niet altijd dat zij slachtoffer zijn van een poging tot fraude en ontvangen van de Belastingdienst voor hen onbegrijpelijke mededelingen. Het is dan een zeer verontrustende periode.

Bij de afhandeling van de fraudezaken is aan het licht gekomen dat het proces om slachtoffers te helpen verbeterd kan en moet worden. Daarom heeft Belastingdienst per direct een aantal maatregelen getroffen.

Burgers ten aanzien van wie duidelijk is dat zij slachtoffer zijn, worden door de Belastingdienst per brief geïnformeerd. In deze brief wordt aangegeven wat er is gebeurd en wat de Belastingdienst gaat doen om het te herstellen. Ook krijgen deze burgers een apart telefoonnummer waar zij naar toe kunnen bellen voor meer informatie.

Burgers die vermoeden dat er fraude met hun toeslagen wordt gepleegd kunnen daarvoor een apart fraudemeldpunt bellen. Op de internetpagina www.toeslagen.nl is dat meldpunt te vinden.

Verder kunnen burgers - zoals bij vraag 8 is aangegeven - zowel aangifte doen bij de politie als bij de Belastingdienst.

Tenslotte herstelt de Belastingdienst de ontstane schade. In het geval dat er invordering van de onterecht aangevraagde toeslagen wordt ingesteld bij het slachtoffer, wordt deze ongedaan gemaakt. In gevallen dat er een toeslag liep die is ontvreemd, krijgt het slachtoffer de misgelopen toeslag alsnog uitgekeerd. Het totaal van de ontstane schade wordt verhaald op de dader.

2011Z18003

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Vragen van de leden Elissen en Brinkman (beiden PVV) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over fraude met DigiD (ingezonden 20 september 2011)

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Vraag 1

Kent u de berichten "Honderden burgers zijn slachtoffer van DigiD-fraude" 1) en "Minister Donner: weinig fraude met DigiD" 2) ?

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Was de eerdere uitspraak dat er slechts sprake was van "enkele gevallen" een onzorgvuldige uitspraak? Zo nee, vindt u dat uitspraken van ministers over de omvang van veiligheidsproblemen gebaseerd moeten zijn op het aantal klagende burgers of de resultaten van een onderzoeksrapport?

Antwoord

Nee, er is nooit ontkend dat er sprake was van fraude met toeslagen. Er is in deze casus echter *geen* sprake van DigiD-fraude in de zin van het ontvreemden van DigiD's van de rechthebbende (zie de antwoorden op vragen van uw Kamer van 4 augustus 2011). De hier bedoelde fraude, die ook in het AD artikel van begin augustus aan de orde kwam, heeft plaats kunnen vinden doordat de Belastingdienst - uit dienstverlenings oogpunt - niet controleerde of de DigiD bij de rechthebbende hoorde.

De Belastingdienst heeft dit inmiddels aangepast, de rechthebbende kan voortaan alleen voor zichzelf - met zijn eigen DigiD - een aanvraag doen. Verder verwijs ik u naar de antwoorden van de Staatssecretaris van Financiën in zijn brief van 15 september 2011.

Vraag 3

Wat is het precieze aantal fraudezaken dat is geconstateerd? Welke misdrijven zijn er naast fraude nog meer gepleegd met de verkregen gegevens? Wat is het totale schadebedrag? Verwacht u dat dit verder toe zal nemen? Indien u geen exacte cijfers kunt noemen, waarom kan dit niet en wanneer verwacht u wel exacte cijfers te kunnen noemen?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 2. Het betrof in casu toeslagfraude.

Dit laat onverlet dat het *niet onmogelijk* is een DigiD te ontvreemden (zie het antwoord op vragen van uw Kamer van 4 augustus en 9 mei 2011). Sinds de invoering van DigiD in 2005 zijn door de beheerder van DigiD enkele honderden DigiD's onderzocht vanwege een vermoeden van DigiD-fraude. Daarnaast zijn bij het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude en -fouten enkele tientallen gevallen van vermoeden van misbruik gemeld. Niet in alle gevallen is er ook daadwerkelijk sprake van misbruik. Wanneer er wèl meer aan de hand blijkt te zijn wordt een DigiD opgeheven. Dat is dit jaar acht maal gebeurd, zoals aan uw Kamer gemeld.

Vraag 4

Worden er aanvullende maatregelen genomen om fraude met DigiD in de toekomst te voorkomen?

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

Antwoord

Er worden doorlopend maatregelen genomen om fraude met DigiD te voorkomen. Het tegengaan van fraude is een continue wedloop tussen het nemen van beveiligingsmaatregelen en fraudeurs. In dat kader onderzoek ik momenteel de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van een geheel nieuw (hoger) zekerheidsniveau binnen DigiD, de zogeheten eID/eNIK. Op 17 februari 2011 heb ik de Tweede Kamer tijdens het Algemeen overleg Grote ICT projecten toegezegd rond de zomer een besluit te willen nemen over de invoering daarvan. Er is echter meer tijd nodig om tot een afgewogen oordeel te komen. Eén van de nog openstaande punten betreft de financiering. Graag informeer ik u daarover voor het einde van dit jaar verder.

Vraag 5

Beschouwt u DigiD als een veilig systeem? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja. DigiD biedt proportionele beveiliging, door meerdere betrouwbaarheidsniveaus te bieden. Of het betrouwbaarheidsniveau van DigiD voldoende veilig is, hangt af van het doel en de elektronische dienst waarbij het wordt ingezet. Overigens is dat steeds een afweging van de overheidsinstantie die de elektronische dienst aanbiedt. Binnen deze overheidsinstanties worden in de eigen processen, al naar gelang de belangen van de transacties of geconstateerde fraudemogelijkheden, ook eigen maatregelen genomen (bijvoorbeeld de notificatie op het GBA-adres bij donoregistratie; en de maatregelen van de Staatssecretaris van Financiën in zijn brief van 15 september 2011).

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de uitspraken van de Nationale ombudsman dat "de overheid het probleem bij burgers neerlegt terwijl slachtoffers van DigiD-fraude niet goed worden geholpen" en dat "slachtoffers van het kastje naar de muur worden gestuurd en dat dienstverlening te traag zou verlopen"?

Antwoord

Om dat te voorkomen zijn verschillende maatregelen getroffen. Over de opvang van de slachtoffers van de toeslagfraude verwijs ik u naar de brief van de Staatssecretaris van Financiën over dat onderwerp van 15 september 2011. Om te voorkomen dat verontruste burgers die misbruik van hun DigiD vermoeden van het kastje naar de muur gestuurd worden, krijgen zij één aanspreekpunt als zij contact opnemen met de DigiD-helpdesk. Met de Belastingdienst is ook afgesproken dat meldingen niet worden afgesloten, totdat vanuit beide kanten zeker is gesteld, dat deze daadwerkelijk zijn opgepakt. In het algemeen kunnen mensen die slachtoffer zijn van identiteitsfraude - en er met de betrokken partijen niet uitkomen - terecht bij het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude en -fouten (CMI), voor ondersteuning en advies.

Vraag 7

Wat gaat u doen om slachtoffers van DigiD-fraude tegemoet te komen?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 6.

Ons kenmerk
DGB/2011/5780 U

- 1) Honderden burgers zijn slachtoffer van DigiD-fraude
(<http://tweakers.net/nieuws/76847/honderden-burgers-zijn-slachtoffer-van-digid-fraude.html>)
- 2) Minister Donner: weinig fraude met DigiD
(<http://tweakers.net/nieuws/76379/minister-donner-weinig-fraude-met-digid.html>)

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Heijnen (PvdA), ingezonden 19 september 2011 (vraagnummer 2011Z17959), en het lid Omtzigt (CDA) ingezonden 20 september 2011 (vraagnummer 2011Z18010)